יותו לא מידי אגדלו בדפום ועשאו כמין בריה שותו לא

אחרת פסול אמר רבא ילא שנו אלא כמין

בריה אחרת אבל כברייתו כשר פשיטא כמיז

. בריה אחרת י(תנן) לא צריכא דעבידא דפי

דפי איתמר אתרוג שנקבוהו עכברים אמר רב

אין זה הדר איני פוהא ר' חנינא מטביל בה

ונפיק בה ולר' חנינא קשיא מתני' בשלמא

מתני' לר' חנינא ל"ק יכאן ביו"מ ראשון כאן

ביו"ם שני אלא לרב קשיא אמר לך רב ישאני

עכברים דמאיםי א"ד אמר רב זה הדר דהא

ר' חנינא מטביל בה ונפיק בה ולרבי חנינא

קשיא מתניתין ל"ק כאן ביו"מ ראשון כאן

בֹיו"מ שני: אתרוג קמן וכו': אמר רפרם בר

פפא יכמחלוקת כאן כך מחלוקת באבנים

מקורזלות דתניא הבשבת הג' אבנים מקורזלות

מותר להכנים לבית הכסא וכמה שיעורן רבי

מאיר אומר כאגוז רבי יהודה אומר כביצה:

ובגדול כדי שיאחז כו': תניא א"ר יוםי מעשה

ברבי עקיבא שבא לבית הכנסת ואתרוגו על

כתפו אמר לו רבי יהודה סמשם ראיה אף

הם אמרו לו אין זה הדר: מתני' יאין

אוגדין את הלולב אלא במינו דברי רבי

יהודה רבי מאיר אומר יאפי׳ ״בחום במשיחה

אמר רבי מאיר מעשה באנשי ירושלים שהיו

אוגדין את לולביהן בגימוניות של זהב אמרו

לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה: גמ'

אמר רבא אפי' בסיב אפי' בעיקרא דדיקלא

ואמר רבא מ"מ דרבי יהודה קסבר שלולב

צריך אגד ואי מייתי מינא אחרינא הוה חמשה

מיני ואמר רבא מנא אמינא לה דסיב ועיקרא

דדיקלא מינא דלולבא הוא דתניא יבסוכות

. סנהדרין סב. סו: הוריות ב.

ט: בכורות יא. נט: חולין

ג) ושנת כל. ע"שו. ד) שם

נ"ש, ה) [שבת כט: וש"נ], 1) לעיל לא., 1) [במשנה 1) לעיל לא., (1)

שבמשניות וברי"ף והרח"ש

ליתא מלת בחוט ועי׳ תוי״ט

יכן בפיסקא דלקמן לז. ליתא], ה) [לעיל לא.],

ט) [לעיל ל: וש"נ], י) בס"א נוסף: ואפסולי, כ) ל"ל או

להכנים. ל) ול"ל דאדו.

תורה אור השלם

בַּסְכֹּת תַּשְׁבוּ שְׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרְח בְּיִשְׂרָאֵל יַשְׁבוּ בַּסְכֹּת:

גליון הש"ם

גמ' והא ר"ח ממכיל בה ונפיק. עי לקמן דף מו

ע"ב תום' ד"ה לתרוג בו'.

ובע"ז דף נח ע"ב חום' ד"ה בלר: תום' ד"ה

בשבת וכו' ומדקאמר

להכנים. עיין בנכור שור ובספרו תבואת שור סיי

י"ט סק"ו:

לעזי רש"י

ויקרא כג מב

קט.], ב) [ל"ל

נר מצוה

עא א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ לולב הלכה ח טוש״ע לוכב המכנה לו פוע ע: א"ח סי' חרמח סעיף יע: עב ג ד מיי' שם הלכה ע וסמג שם טוש"ע א"ח סימן תרמט סעיף ה

נהגע סי... בסג"ה: "עג ה מיי' פכ" נסגיים. ה מיי' פכ"ו מהלי שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי שיב סעיף א:

עד ו מיי׳ פ״ז מהלכות לולד כלכה יא קי׳ תרנה קעיף ה:

רבינו חננאל נידלו בדפוס. אוקימנא עשאו דפי דפי. . כגון כף [דף] מרובע, אם הוא כברייתו כשר, אינו פסול אלא אם עשאו כמיז כסול אלא אם כסאו כמן בריה אחרת. <mark>איתמר</mark> אתרוג שנקבוהו עכברים, אמר רב איז זה הדר. כלומר פסול הוא. ואקשינן והא ר׳ חנינא מטבל ביה ונפיק . ביה, היה חותך חתיכה מן האתרוג ואוכלה, והיה יוצא ידי חובתו בנשאר ואע״פ שחתר ממנו. לר׳ חנינא קשיא מתני׳, דתנן . ניקב וחסר כל שהו פסול. ישנינו אליבא דר׳ חנינא . פסול, ביום טוב ראשון . שהוא מן התורה, ור' חנינא כי הוה מטבל ביה ונפיק ביה, בשאר הימים זולתי היום הראשוז. אלא הירור היום ההאשון, אינא לרב הא דר׳ חנינא קשיא ליה. ושנינן לא פסיל רב אלא בנקיבת עכברים דמאיס, אבל נקיבת בן אדם לא פסיל. ואיכא ראמרי אתרוג שנקבוהו . עכברים, אמר רב אין זה הדר פי' בתימה, כלומר הדר הוא זה וכשר. דר׳ חוינא מטבל ביה ונפיק. אלא מתני′ דקתני חסר כל שהו פסול השיא כל שווו פסול קשיא עלייהו. ושנינן מתני' ביום ראשון, דרב ור' חנינא בשאר הימים. וקיימא לן כוותייהו. מתני' שיעור אתרוג קטן ר' מאיר אומר כאגוז, ר' יהודה אומר כביצה. ובגדול כדי שיאחוז שתיהן בידו אחת. פי׳ כדי שיאחז האתרוג פי כו שאוו וואונודג ועמו לולב בידו אחת. ואם הוא האתרוג גדול שאין ידו יכולה להחזיק שאין יוו כנית החת. עם הלולב בבת אחת פסול האתרוג. ור' יוסי אמר אפי׳ בשתי ידיו. והלכתא כר׳ יוסי. ולא עוד אלא דהא ר׳ עקיבא קאי כוותיה. וכז חלוקיז באבני בית הכסא, דתניא ובשבת מותר להכניס ג' אבנים מקורזלות בבית הכסא, אומר כביצה. וקיימא לז כר׳ יהודה. מתני' אין אוגדין את הלולב אלא ממינו כו'. אוקמא רבא טמינו כון אוקטא ובא בסיב ועיקרה דדיקלא, מין לולב הן, ומותר

לאגוד בהן.

מקורולות פי׳ בקונטרס פיקוד״ש בלע״ז חדודות וטובות לקנח ולא משמע כן פרק אלו עוברין (פסחים דף מז.) גבי יש חורש תלם אחד דפריך ואי אמרינן הואיל אחרישה לא ליחייב

הואיל וחזי לכסות בו דם לפור ומשני באבנים מקורזלות ומה שייך

להזכיר שם אבנים חדודום ומפרש רבינו תם דמהורזלות היינו ורכותו דחזו לחרישה ולוריעה וכן יסד הפייט חשישת שלוחתו בקטב חלה חשישות להניץ בתיחוח קירוולה:

בשבת שלש אבנים מקורולות

מותר להכנים לבית הכסא. בתוך ד' אמות ובית הכסא בשדה ואינו מוקף מחילות ואין כאן אלא טלטול דרבנן ומשום כבוד הבריות לא גזור כך פי׳ בקונטרם °ומדקאמר להכנים משמע דאיכא מחילות ולשון בית הכסה משמע בית וכן משמע פ"ק דתמיד (דף ס:) דאמר רב ספרא הוה יתיב בבית הכסא אתא ר' אבא נחר ליה ובפרק כהן גדול (סנהדרין יט.) שיהו נשים מספרות בבית הכסה משום יחוד משמע דמקום לנוע היה ומוקף מחילות ואין רואין העומדים בחוץ ואפ״ה התירו להכנים ואע"ג דמכנים מכרמלית לרשות היחיד ותדע דהא איסור טלטול מוקצה חמור מאיסור כרמלית שלא התירו טלטול במת אלא ע"י ככר או תינוק כדמוכח פרק במה מדליקין (שבת דף ל:) ובפרק נוטל (שם דף קמב:) ואיסור כרמלית אשכחו דשרי במת בשילהי המלניע (שם דף לד:) בההוא שיכבא דשרא להו רב נחמן לאפוקיה לכרמלית משום כבוד הבריות וגבי בית הכסא דהתירו טלטול אבנים משום כבוד הבריות כ"ש דהתירו ארבע אמות בכרמלית ס להכנים מכרמלית לרשות היחיד ומרשות היחיד לכרמלית ומיהו לדידן דיש לנו בית הכסא קבוע בבנין אסור כדמוכח בשילהי המוליא יין (שם דף פא: ושם) דשרי רב חסדא להעלותו אחריו לגג ומקשה ליה רבינא מהא דאסרינן לעיל מיניה ליטול קיסום משלפניו לחלות בו שיניו ומשני התם אדם קובע מקום לסעודה הכא אין אדם קובע מקום לבית הכסא משמע דהיכא דקבע אסור ואע"פ שפי׳ שם בקונטרם דהא דבעי למיסר בגג משום טירחה יתירה בהעלחה

לגג לא משמע כן דא"כ כי מקשה ליה רבינא מהא דאסרינן קיסם משלפניו לחצות בו שיניו תיקשי ליה כולה שמעתתא דהתם דשרי לטלטל אבנים מקורזלות אלא לפי שהיה יכול להעלותן לגג מערב שבת הוה בעי למיסר כיון דאפשר להזמינן ומסיק דשרי משום דאין אדם קובע מקום והא דאמר ר' ינאי התם אם יש לו מקום קבוע לבית הכסא מלא היד התם בשדות איירי דמקום רחוק הוא וטורח להזמין מערב שבת אבל לדידן דיש לן מקום קבוע בבית אסור אלא אם כן הזמין ושמא כיון דנפישי בני הבית דהוו שקלי להו לא אפשר ושרי: דביב ועיקרא דדיקלא. מכאן קשה לפי׳ הקונטרס דפ׳ כל שעה (פסחים דף לט.) דתנן אלו ירקות שאדם יולא בהן ידי חובתו

בפסח וקחשיב חרחבינה ומפרש בגמרה אלוותה דדיקלה ופי׳ שם בקונטרס סיב הדקל שגדל סביב הדקל והכה משמע שהוא מין אילן ובהדיא אמרינן התם מה מנה מין זרעים אף מרור מין זרעים: דבי יהודה אומר אין בובה נוהגת אלא בארבעת מינין שבלולב. ולית ליה הא דדרשינן בפ"ק (דף יב.) באספך מגרנך ומיקבך בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר ומ"מ מודה דאין מסככין בדבר המקבל טומאה אפילו מארבעת המינים כגון שעשה מהם כלי או פירות דקל דבעינן דומיא 6(דאויר) למ"ד ענני כבוד היו ולמאן דאמר סוכות ממש עשו להם ילפי מדאיחקש סוכה לחגיגה דלא שייך לאקשויי אי מה חגיגה בעלי חיים מאחר דלא מכשירין אלא מארבעת המינים והא דאיפליגו ר"מ ור' יהודה בפ"ק (דף יד:) בנסרים שאין בהם ד' וקתני ומודה ר"מ דאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר שמניח פסל אחד ביניהן דמשמע פסל לשון פסולת הגורן ויקב כדפירש שם בקונטרס וקאמר דמודה לרבי יהודה לא בשביל שיכשיר רבי יהודה בפסולת גורן ויקב אי נמי

מה שגזר ופסל מן האילן קרי ליה פסל:

בל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. כי האי גוונא פליגי פרק כל שעה (פפחים דף מ: ושם) דר' יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה ק"ו מנותר שאינו בבל יראה ומהדרי ליה רבנן שאותו דין חחילתו להחמיר וסופו להקל אם לא מלא עלים לשורפו ובההיא קיימא לן כרבי יהודה דסחם מתניתין פרק בתרא דתמורה (דף לג:) דחמץ בשריפה אלמא חשבינן ליה דין אף על פי שסופו

ותו לא מידי. אין לדון אחר דבר זה דלא סבר ר"ש כר"ע ולא ר"ע סבר כר׳ שמעון: דעבידה דפי דפי. כמין קרשים קרשים כעין גלגל של רחיים של מים ורבא אשמעינן דהוא נמי ברייתו: והא ר' חנינא מטביל בה. אוכל מהלתו: ונפיק. ויולא ידי חובתו בנותר ומברך

עליו. והא דנקט מטביל שכל מאכלם ע"י טיבול היה כדאמר בפסחים (דף קו:) השמש מטביל בבני מעיים רבי יצחק מטביל בירקא: ופרכינן ולר׳ חנינה קשיה מחני׳. דקתני חסר כל שהוא פסול: ומשנינן בשלמא מתני' לר' חנינא ל"ק. מתני' ביום טוב ראשון שלקיחתו מן התורה ובעינן לקיחה תמה דכתיב (ויקרא כג) ולקחתם לקיחה תמה וביום טוב שני נפיק ביה ר' חנינא אע"ג דלא היה שלם: אלא לרב. דאמר אין זה הדר השיא דר׳ חנינא דהא אפילו בשני נמי לרב לא נפיק דהא מצוה הדורה בעינן הואיל ומזכיר שם שמים עליו כדחמר בריש פירקין יבש פסול לח שנא בי"ט ראשון ול"ש בי"ט שני ואוקימנא דבעינן הדר וליכא: ה"ג ואיכא דאמרי אמר רב זה הדר דהא ר' חנינא מטביל בה ונפיה: כדרד שחולקין כאן. כשיעורן כאן כך שיעורן כאן: מותר להכנים לבהכ"ם. בתוך ד' אמות ובהכ"ס בשדה ואינו מוקף מחילות ואין כאן אלא טלטול דרבנן ומשום כבוד הבריות לא גזור: במקורולות. הראוים לקינות. מקורזלות פיקוד"ש בלע"ו: כאגוו. קסבר בהכי חזיא לקינות אבל גדולה לא חזיא: על כתפו. מרוב גודלו: אין זה הדר. ואע"ג דאוקימנא (לעיל לא.) דטעמא דר' יהודה לאו משום הדר הוא הכי קאמר ליה אפילו לדידך דלא חיישת לאנפוליי) ומייתית ראיה מדר' עקיבא אינה ראיה דאף הם אמרו לו אין זה הדר: בותבי' אין אוגדין אם הלולב אלא במינו. כדמפרש בגמ': חוט של משיחה. ליכויי"ל בלע"ז: גימוניות. חוטי זהב כפופין כגימון על שם

דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין

דלא בעי הדר אלא משום דבעי מינו: ומאי טעמא. בעי מינו כיון דאמר לולב לריך אגד הוה ליה אף האגד מן המלוה: ואי מייסי מינה החרינה כו'. ועובר משום בל תוסיף: הלה בהרבעה מינין שבלולב וכו'. לקמן בפ' לולב וערבה (דף מג.) ילפינן מקראי לולב ביום וסוכה בין ביום בין בלילה: אמרו לו כל דין ק"ו שאחה דן שחחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין. קל וחומר שאחה מתחיל לדרוש על ידי חומר שיש בו להביא לו חומר אחר בק"ו מן הקל כגון זה וסופו שאתה מיקל עליו בחומר זה שהבאת בו שהוא נהפך להקל אינו ק"ו הגון שהרי הדין מלמד עליו חומר ואתה מביא עליו קל:

תשבו סוכה של כל דבר דברי ר"מ ר' יהודה אומר אין סוכה נוהגת אלא בד' מינים שבלולב הלכוף כאגמון (ישעיה נח): במינו והדין נותן ומה לולב שאין נוהג בלילות אוגדין אותו מלמטה. לשם מלות כבימים אינו נוהג אלא בארבעת מינין סוכה אגד וזה לנוי בעלמא: גמ' בסיב. שנוהגת בלילות כבימים אינו דין שלא תהא אלא בארבעת מינין אמרו לו כל דין שאתה איליר״ה שגדל סביב הדקל ונכרך כלולבי גפנים: עיקרא דדיקלה. לחתוך ממנו נצרים וקולפן עד שראויין לאגד וטעמא דר' יהודה לאו משום הדר הוא דהא אוהימנא

חוט (של פשתן). איליר"א. קיסוס.

פיקוד"ש (ביקודי"ש). ליכויי"ל (לינוי"ל).

. חדות, בעלות שפה חדה. מוסף רש"י

ותו לא מידי. אין להשיב על כד וירחוח לח. וקדוחיו בא:) תו ליכל ללקשויי מידי (ערובין קג:) לין להקשות על דבר זה (נו"ז רג. חד.) ליכא לשנויי מידי (סנהדרי סב.) אין להקניט בדבר זה (שם 10:). מקורזלות. בקור"ש בלע"ז שיהיו חדודות וראויות לקינוח שבת פא. לגי׳ רש״ל). מותר להכניס. נמוך ד׳ אמות או בחלר דלא ליתסר לטלטולינהו (שם). כאגוז. כל אחת ואחת (שם). משם ראיה. נתמיה (לעיל כח.). אין אוגדין את הלולב. הפי לולד רייי האי לולב היינו הושענא, כולהו שלשה המינים יחד לא.). בעיקרא ולעיל דדיקלא. מן הקליפה ואע״פ שאין מראיהן דומה למראה הלולב ובלבד שיהא מאותו המין, דטעמא דר׳ יהודה לאו משום הדר הוא (לעיל לא.). לולב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין

.(לעיל יא:).